

Wykorzystanie danych i wskaźników funkcjonalności w bibliotekach różnych typów (na podstawie badań ankietowych)

Oprac. Jolanta Sobielga
Biblioteka Politechniki Świętokrzyskiej

Cel, organizacja, czas i przebieg badań

Sprawdzenie wykorzystania danych i wskaźników funkcjonalności dostępnych w bazach i raportach tworzonych w ramach Projektu AFB, we wszystkich typach bibliotek

Metoda : sondaż diagnostyczny, ankieta online

Populacja badana – biblioteki biorące udział w Projekcie AFB

Reprezentatywność wyników badań

Czas trwania badań: 3-25.06.2021 r.

Budowa ankiet

Biblioteki publiczne

1. Od kiedy biblioteka uczestniczy w AFBP? →

2. Jak często biblioteka korzysta z dostępu do bazy danych statystycznych i wskaźników?

3. Czy biblioteka wykorzystuje dane statystyczne i wskaźniki funkcjonalności?

4. W jakim celu biblioteka wykorzystuje zgromadzone dane statystyczne i wskaźniki?

5. Czy biblioteka wykorzystuje narzędzia aplikacji do analizy wyników działalności swojej biblioteki na podstawie dostępnych? →

6. Które grupy danych statystycznych i wskaźników funkcjonalności są najczęściej wykorzystywane do analizy jej działalności?

Biblioteki akademickie i pedagogiczne

1. Czy biblioteka wykorzystuje dane i wskaźniki?

2. W jakim celu biblioteka wykorzystuje dane i wskaźniki?

3. Które grupy danych i wskaźników są najbardziej przydatne w bibliotece?

4. Proszę określić częstość korzystania z danych i wskaźników?

5. Proszę ocenić przydatność gromadzenia danych i wskaźników z punktu widzenia zarządzania biblioteką →

Populacja badana

Typ biblioteki	Liczba bibliotek w projekcie AFB	Liczba bibliotek biorących udział w badaniu	Odsetek uczestniczących w badaniu (%)
Biblioteki akademickie	57*	34	60
Biblioteki pedagogiczne	37	28	76
Biblioteki publiczne	2508	979	39

* W przypadku bibliotek akademickich, w badaniach nie uwzględniono bibliotek uczelni niepublicznych oraz tych publicznych, które w przeciągu ostatnich 3 lat zaprzestały wysyłania swoich danych statystycznych do bazy AFBN.

Charakterystyka bibliotek biorących udział w badaniu

Biblioteki akademickie

W badaniu wzięły udział 34 biblioteki, najlichniesza grupa to biblioteki uniwersyteckie - 47,05%, pozostałe czyli biblioteki techniczne, medyczne, inne reprezentowane były równo po 17,6% każdej grupy.

Z grupy 28 bibliotek pedagogicznych, największą grupę stanowiły biblioteki wojewódzkie wraz filiami - 75%, biblioteki powiatowe oraz biblioteki wojewódzkie bez fili po 12,5%.

Biblioteki pedagogiczne

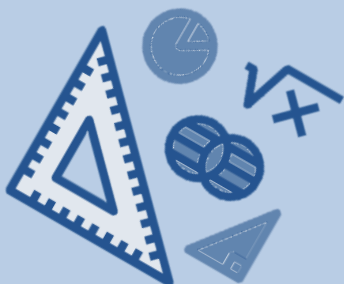
Biblioteki publiczne

W badaniach wzięło udział 979 bibliotek publicznych. Najlichnieszą grupę stanowiły biblioteki gmin wiejskich 57,2%, gmin wiejsko-miejskich 25,2%, biblioteki dzielnicowe, miejskie 10,1%, powiatowe 6,1% a wojewódzkie i miejskie 1,4%.

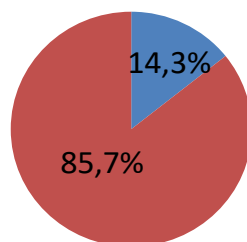
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ

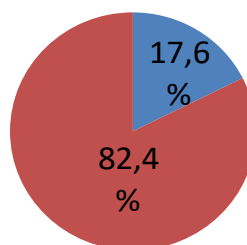
%

Wykorzystanie bazy AFB według typów bibliotek

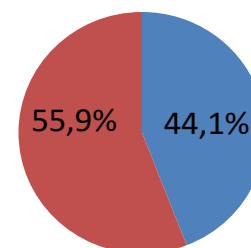
Biblioteki pedagogiczne

Biblioteki akademickie

Biblioteki publiczne

NIE

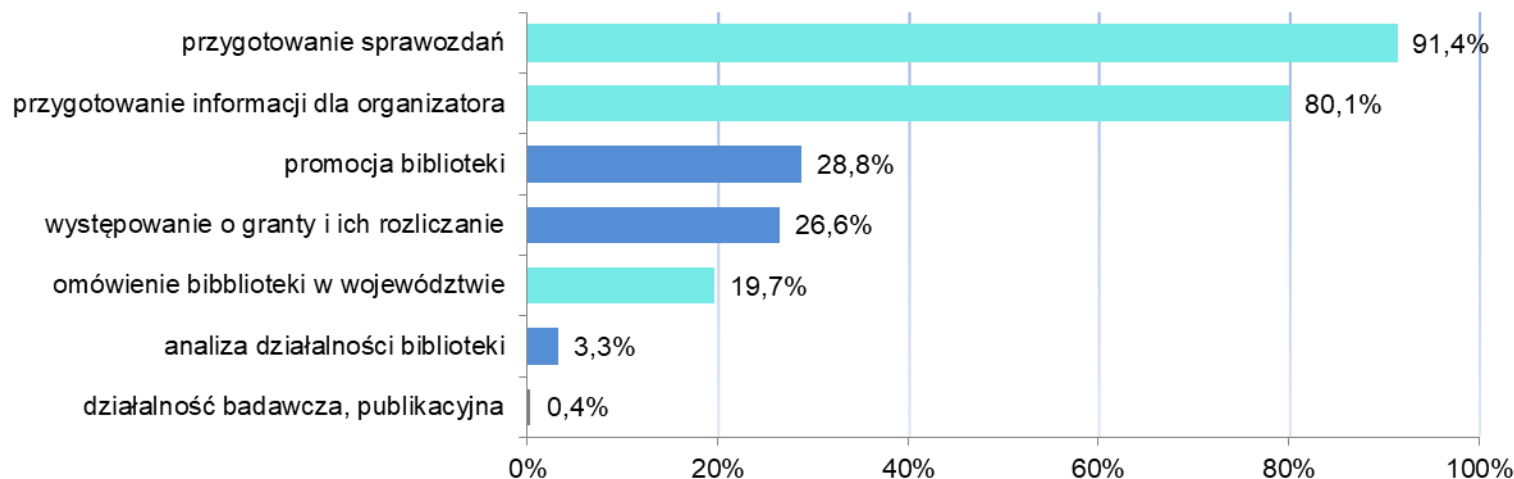

TAK

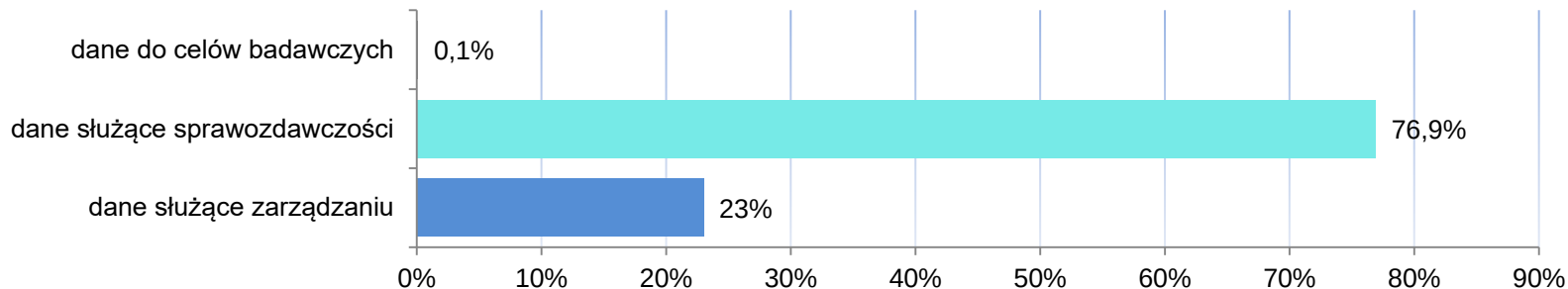
Przyczyny niekorzystania z danych i wskaźników:

- Nie ma takiej potrzeby;
- Brak wpływu na zarządzanie;
- Brak danych do prowadzenia analiz porównawczych
- Brak zainteresowania ze strony kierownictwa do prowadzenia badań porównawczych

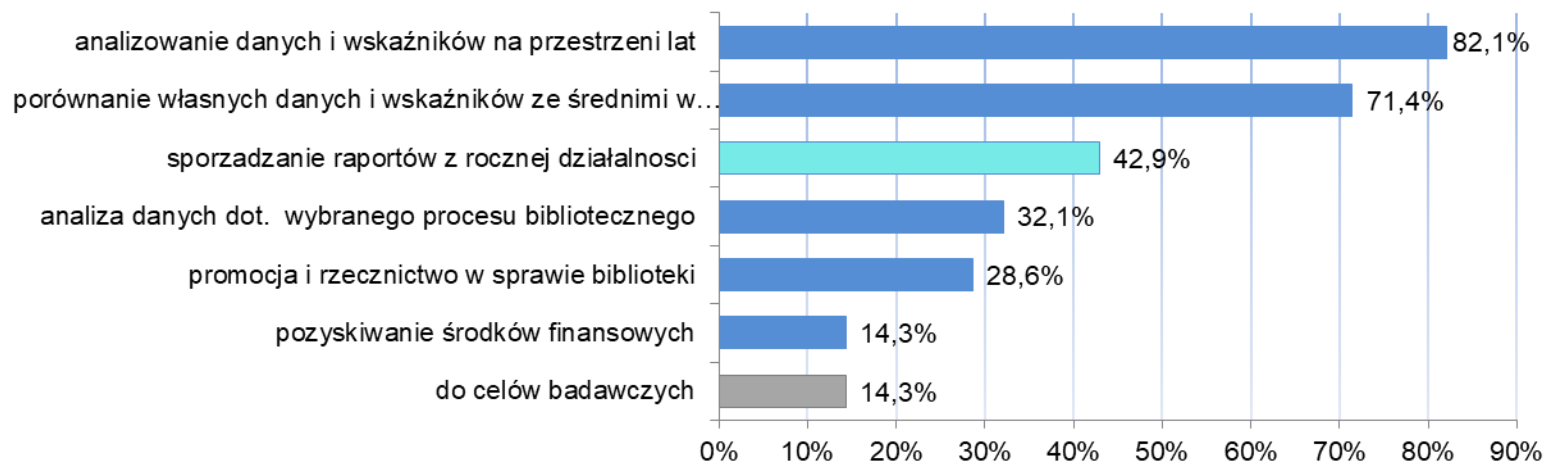
Wykorzystanie danych i wskaźników w bibliotekach publicznych wg celów

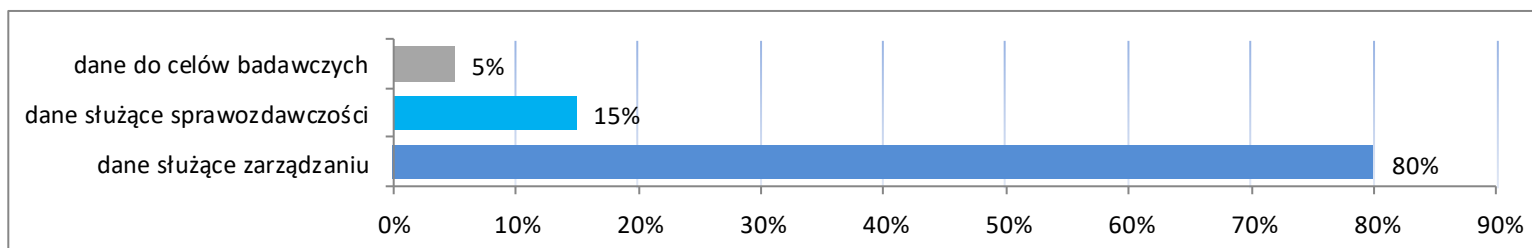
Kategorie danych: ■ dane służące zarządzaniu ■ dane służące sprawozdawczości ■ dane do celów badawczych

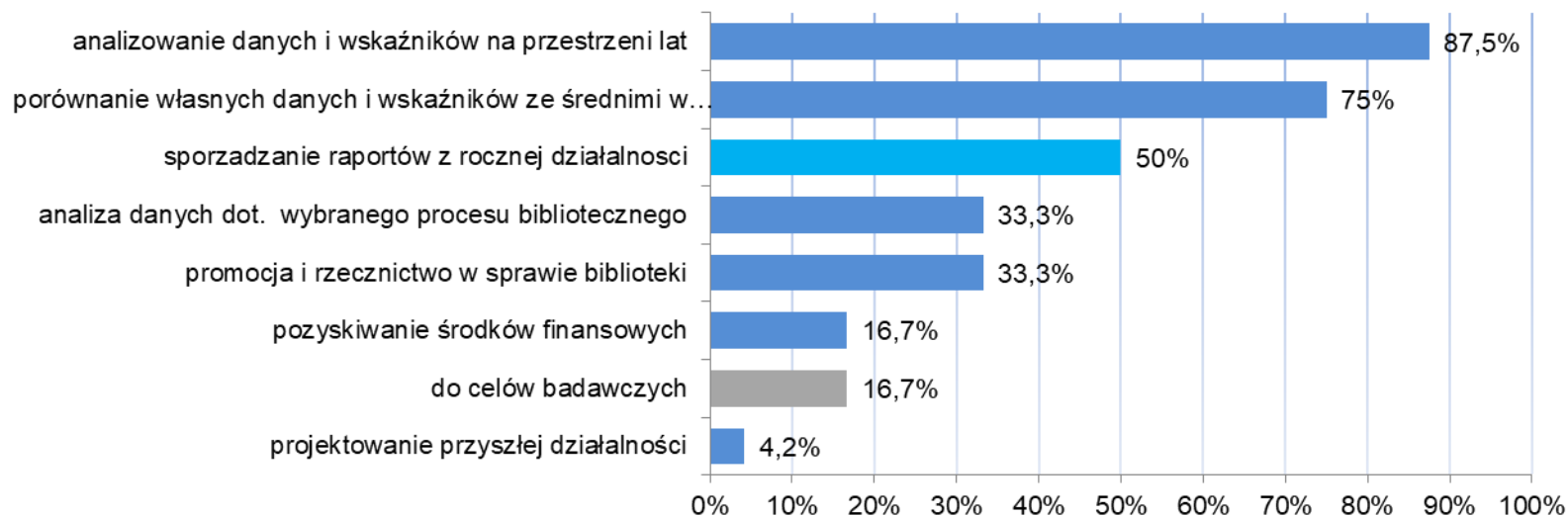
Wykorzystanie danych i wskaźników w bibliotekach akademickich wg celów

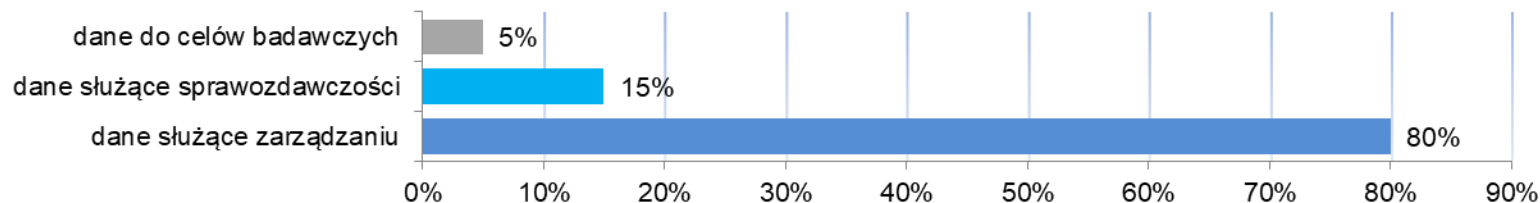
Kategorie danych: ■ dane służące zarządzaniu ■ dane służące sprawozdawczości ■ dane do celów badawczych

Wykorzystanie danych i wskaźników w bibliotekach pedagogicznych wg celów

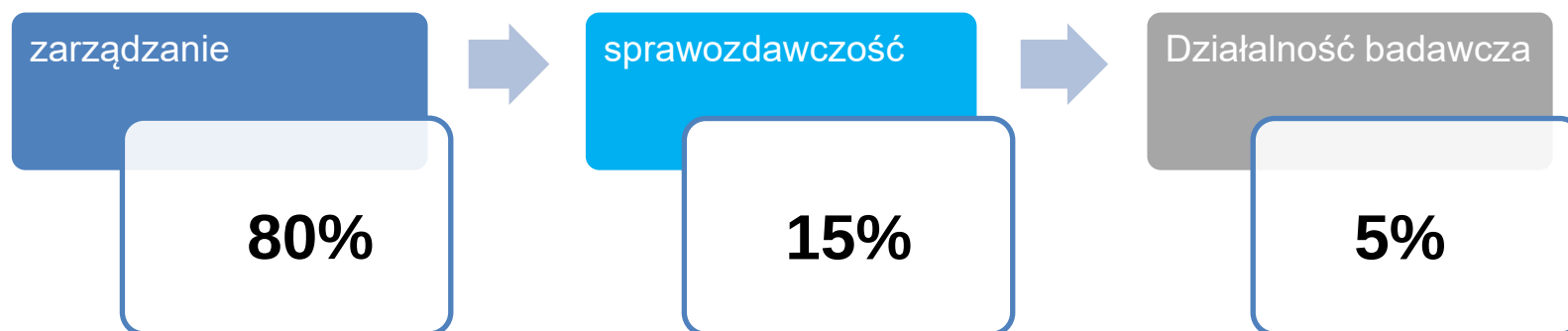

Kategorie danych: ■ dane służące zarządzaniu ■ dane służące sprawozdawczości ■ dane do celów badawczych

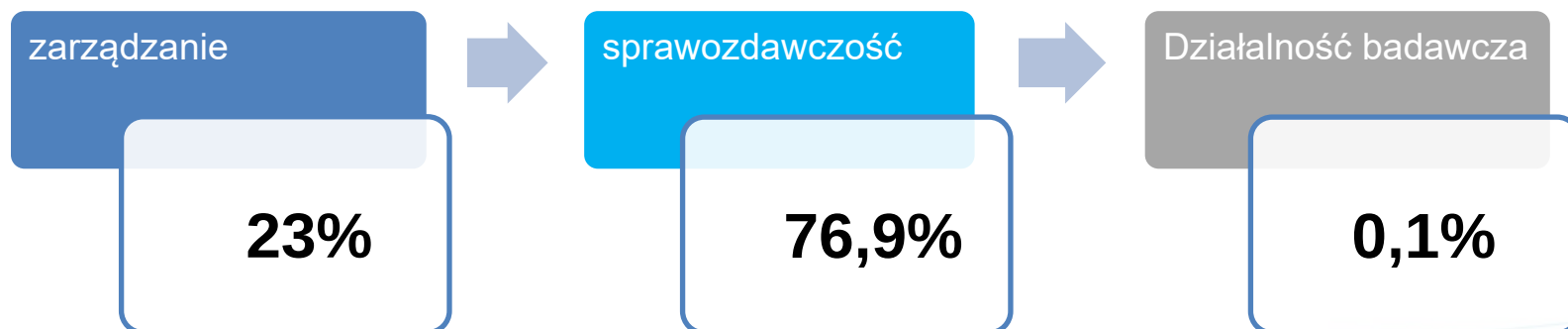

Udział danych w zarządzaniu, sprawozdawczości i działalności badawczej

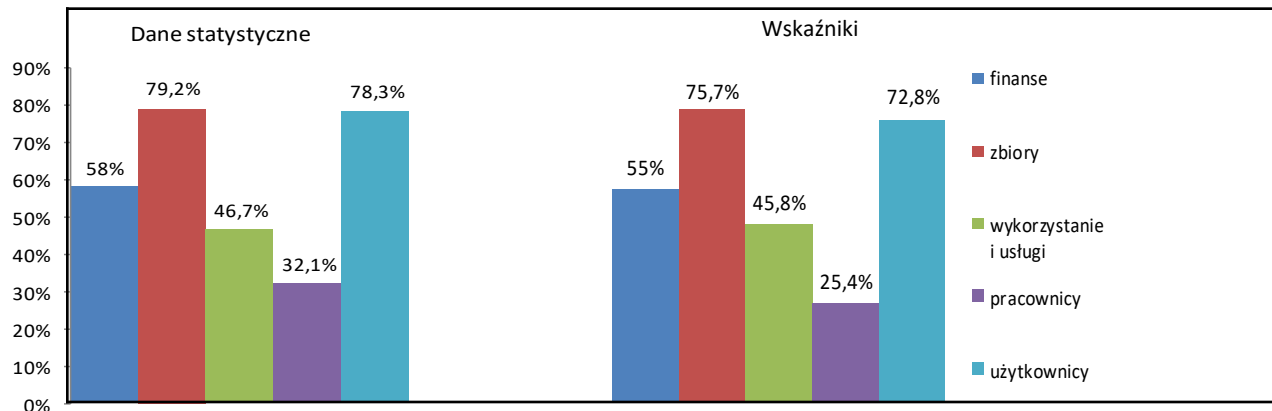
Biblioteki akademickie i pedagogiczne

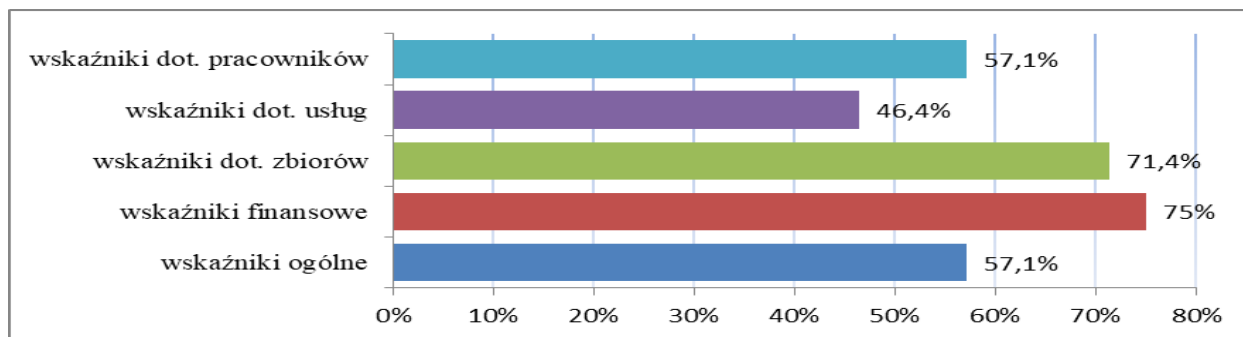
Biblioteki publiczne

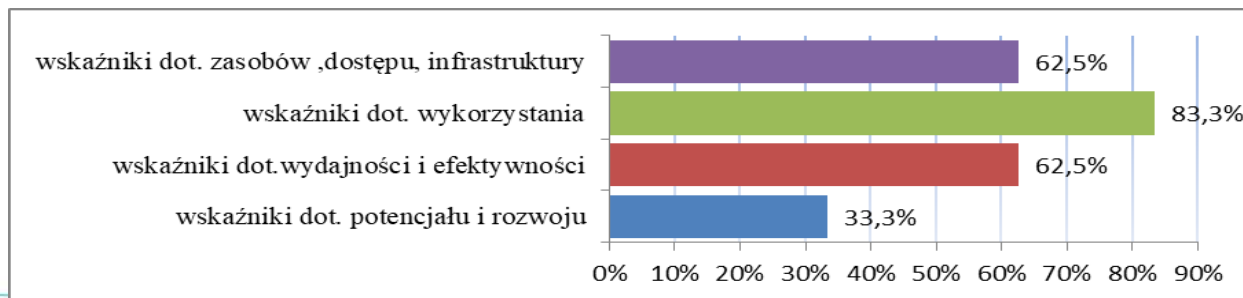
Wykorzystanie danych i wskaźników wg rodzajów

Biblioteki publiczne

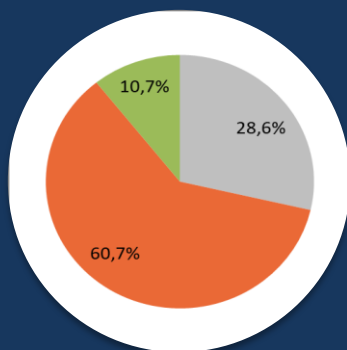

Biblioteki akademickie

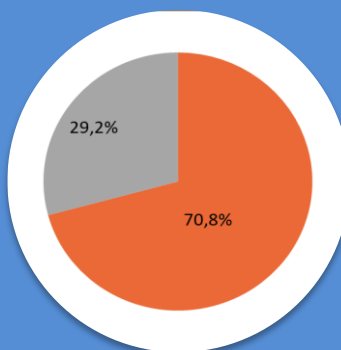
Biblioteki pedagogiczne

Częstość korzystania z danych i wskaźników

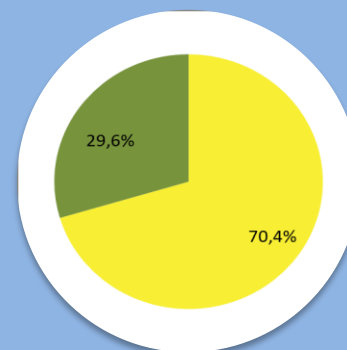
Biblioteki akademickie

- sporadycznie
- stała praktyka
- bardzo rzadko

Biblioteki pedagogiczne

- sporadycznie
- stała praktyka

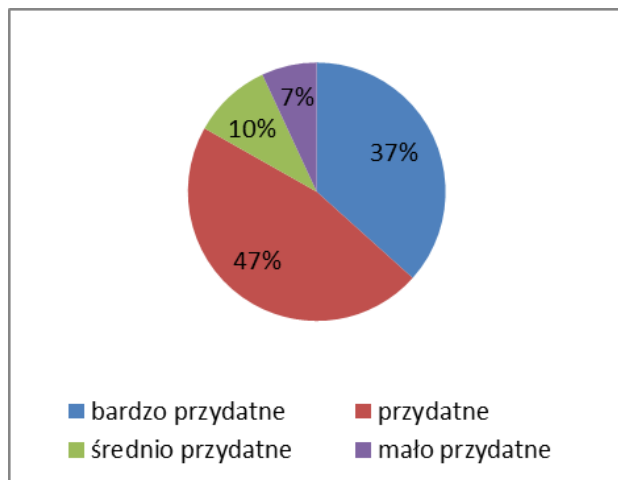

Biblioteki publiczne

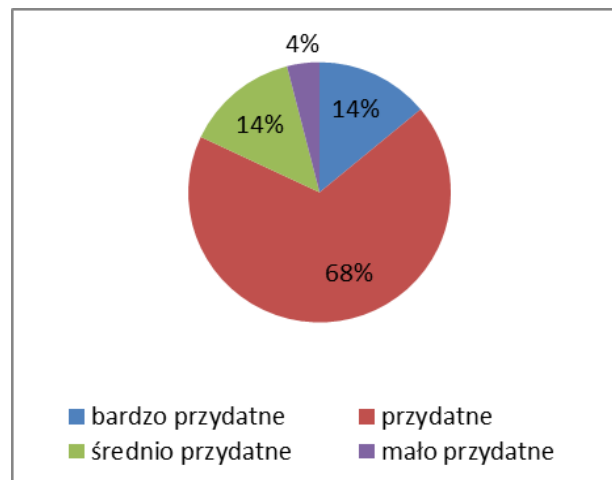
- raz w roku, przy wprowadzaniu
- częściej niż raz w roku

Ocena przydatności gromadzenia danych i wskaźników

Biblioteki pedagogiczne*

Biblioteki akademickie*

*Struktura ocen danych i wskaźników wg przydatności do zarządzania

Ocena przydatności danych i wskaźników wg liczby wskazanych celów

Ocena	Liczby wskazanych celów						
	1	2	3	4	5	6	7
Bardzo przydatne		x	x	x	x		
Przydatne		x	x	x	x	x	x
Średnio przydatne	x	x	x				
Mało przydatne		x					

- ✓ sporządzanie raportów z rocznej działalności,
- ✓ analizowanie danych i wskaźników na przestrzeni lat,
- ✓ porównanie własnych danych i wskaźników z ich średnimi wartościami w grupie bibliotek tego samego typu,
- ✓ promocja i rzecznictwo w sprawie biblioteki,
- ✓ analizowanie danych dotyczące konkretnego procesu bibliotecznego

Charakterystyki poszczególnych typów bibliotek

Biblioteki akademickie

Biblioteki akademickie w większości uczestniczą w procesie gromadzenia danych AFBN lecz ta grupa jest zróżnicowana pod względem intensywności korzystania z danych i wskaźników. Przeważająca część korzysta z nich niezbyt często, a niewielka grupa bardzo rzadko. Dla pozostałych, jest to stała praktyka w zarządzaniu biblioteką z wykorzystaniem wielu wskaźników funkcjonalności, głównie jako informacji zarządczej.

Biblioteki pedagogiczne

Biblioteki pedagogiczne powszechnie uczestniczą w tworzeniu bazy danych AFBE lecz korzystają z niej głównie okazjonalnie. Dla mniejszej grupy korzystanie z danych i wskaźników jest stałą praktyką, a dane są głównie wykorzystywane w procesie zarządzania.

Biblioteki publiczne

Biblioteki publiczne to najbardziej zróżnicowana pod wieloma względami grupa. Często są to biblioteki bardzo małe lub małe, niesamodzielne pod organizacyjnie. Zarządzanie w takich bibliotekach różni się od zarządzania dużymi instytucjami. 70% badanych zajmuje się przeważnie wprowadzaniem danych do bazy. Natomiast aktywność pozostałych (ok. 30%) skupia się przede wszystkim na wykorzystaniu danych i wskaźników do celów sprawozdawczych.

Podsumowanie

1

Badania ankietowe są dobrym narzędziem monitorowania celów i sposobów wykorzystania danych oraz wskaźników w bazach AFBN, AFBE i AFBP. Należałoby je prowadzić cyklicznie i traktować jako sposób kontrolowania procesu użytkowania informacji w bibliotekach;

2

Badania wykazały duże zróżnicowanie stopnia wykorzystania danych i wskaźników: od pełnego zastosowania w procesie zarządzania, poprzez okazjonalne wykorzystanie w sprawozdawczości, aż po całkowite ich odrzucenie. Badania pokazują, że w niewielkim stopniu korzystanie z baz danych jest stałą praktyką w zarządzaniu;

3

Środowisko bibliotekarskie nie jest wolne od postrzegania baz danych AFB jako kolejnej czynności biurokratycznej, co jest niepokojące. Ważne jest rozpoznanie przyczyn takich postaw;

4

Przyczyny braku aktywności w korzystaniu z danych podawane przez biblioteki są argumentem, że należy ciągle objaśniać znaczenie gromadzenia standaryzowanych danych dla sprawnego zarządzania, istnieje potrzeba permanentnego publikowania pozytywnych efektów korzystania z baz AFB oraz popularyzacji w środowisku bibliotekarskim metod analizy danych.

Dziękuję za uwagę